

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Наказ УкрНОІВІ  
24.09.2025 року № 221/2025

## ПРОГРАМА

тренінгового курсу з підвищення знань та навичок у сфері інтелектуальної власності, інновацій та креативних індустрій «Права інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку з виконанням трудового договору у закладах вищої освіти та наукових установах»,

розроблена департаментом «Академія інтелектуальної власності» УкрНОІВІ

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Форма</b>               | онлайн відеолекції в записі з практичними завданнями та самостійною роботою, 1 онлайн сесія                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Дати та час</b>         | 26 листопада 2025 року<br>14:00-16:25<br>Сесія Q&A                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Тривалість навчання</b> | 60 академічних годин – 2 кредита ЄКТС<br>(навчальні відеолекції у записі та підсумкова онлайн сесія – 18 академічних годин, самостійна робота – 12 академічних годин, практична робота і фінальне тестування – 30 академічних годин)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Мета програми</b>       | Надати слухачам тренінгового курсу актуальні знання та практичні навички щодо правового режиму охорони результатів інтелектуальної та творчої діяльності, створених у зв'язку з виконанням трудового договору в закладах професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти, зокрема: порядок виникнення та розподілу прав, особливості їх правової охорони, способи комерціалізації, а також механізми управління та захисту таких прав.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Цілі програми</b>       | Після завершення програми слухачі зможуть:<br>розуміти правові засади регулювання відносин між авторами, роботодавцями та іншими суб'єктами у сфері освіти та науки щодо об'єктів права інтелектуальної власності, створених у зв'язку з виконанням трудового договору;<br>ідентифікувати умови правомірного створення та використання об'єктів авторського права і суміжних прав;<br>визначати особливості належності та розподілу майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності і у сфері освіти та науки;<br>орієнтуватись у процедурах подання та державної реєстрації прав на твори та інші результати інтелектуальної діяльності;<br>застосовувати основи комерціалізації результатів інтелектуальної та творчої діяльності, створених у зв'язку з виконанням трудового договору, з урахуванням інтересів закладу та автора;<br>враховувати особливості оцінки, бухгалтерського обліку та управління нематеріальними активами в освітніх і наукових установах. |

|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Аудиторія</b>                                                       | Особи, що:<br>не мають вищої освіти у сфері інтелектуальної власності;<br>є працівниками закладів вищої освіти та наукових установ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Укладачі програми, завдань для самостійної та практичної роботи</b> | <p><b>Ольга Кулініч</b>, доктор юридичних наук, доцент, начальник департаменту «Академія інтелектуальної власності» УКРНОІВІ</p> <p><b>Ольга Стожук</b>, начальник відділу навчально-методичної та інформаційно-аналітичної роботи департаменту «Академія інтелектуальної власності»</p> <p><b>Дар'я Коваль</b>, начальник відділу просвітницьких заходів департаменту «Академія інтелектуальної власності»</p> <p><b>Анна Ткачук</b>, професіонала з інтелектуальної власності 1 категорії відділу підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікацій департаменту «Академія інтелектуальної власності»</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Спікери</b>                                                         | <p><b>Юлія Борко</b>, кандидат економічних наук, начальник департаменту фінансово-економічної діяльності, головний бухгалтер УКРНОІВІ;</p> <p><b>Ольга Кронда</b>, кандидат юридичних наук, доцент, начальник департаменту розвитку інновацій УКРНОІВІ;</p> <p><b>Олексій Арданов</b>, заступник начальника департаменту – начальник відділу авторського права і суміжних прав департаменту розвитку сфери авторського права і суміжних прав УКРНОІВІ;</p> <p><b>Анна Стельмашук</b>, заступник начальника департаменту – начальник відділу ведення державних реєстрів у сфері авторського права і суміжних прав УКРНОІВІ;</p> <p><b>Дмитро Дорошенко</b>, начальник відділу розвитку креативних секторів економіки УКРНОІВІ;</p> <p><b>Людмила Підгурська</b>, заступник начальника відділу ведення державних реєстрів у сфері авторського права і суміжних прав департаменту розвитку сфери авторського права і суміжних прав УКРНОІВІ;</p> <p><b>Анастасія Толкачова</b>, провідний професіонал з інтелектуальної власності відділу авторського права і суміжних прав департаменту розвитку сфери авторського права і суміжних прав УКРНОІВІ;</p> <p><b>Богдан Малій</b>, провідний професіонал з інтелектуальної власності сектору сприяння реалізації авторського права і суміжних прав департаменту розвитку сфери авторського права і суміжних прав УКРНОІВІ;</p> <p><b>Юліана Зух-Кіпріанова</b>, професіонал з інноваційної діяльності відділу розвитку мережі центрів підтримки технологій та інновацій департаменту розвитку інновацій УКРНОІВІ;</p> <p><b>Ольга Ситник</b>, професіонал з інтелектуальної власності 1 категорії відділу ведення державних реєстрів у сфері авторського права і суміжних прав департаменту розвитку сфери авторського права та суміжних прав УКРНОІВІ;</p> <p><b>Єгор Дрогін</b>, професіонал з інтелектуальної власності 1 категорії відділу авторського права і суміжних прав департаменту розвитку сфери авторського права і суміжних прав УКРНОІВІ;</p> <p><b>Анна Ткачук</b>, професіонал з інтелектуальної власності 1 категорії відділу підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікацій департаменту «Академія інтелектуальної власності» УКРНОІВІ;</p> |

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                        | <p><b>Євгенія Нечволода</b>, професіонал з інтелектуальної власності 2 категорії відділу моніторингу діяльності організацій колективного управління департаменту розвитку сфери авторського права і суміжних прав УКРНОІВІ.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Рекомендовані джерела: | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 1 січня 2020 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 30 січня 2024 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>3. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 1 січня 2024 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 1 січня 2024 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. Дата оновлення: 14 жовтня 2023 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>6. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 1 грудня 2022 р. № 2811-IX. Дата оновлення: 15 квітня 2023 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>7. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3687-XII. Дата оновлення: 31 грудня 2023 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>8. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3688-XII. Дата оновлення: 31 грудня 2023 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text</a> (дата звернення: 22.08.2025).</li> <li>9. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-XII. Дата оновлення: 31 грудня 2023 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>10. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів: Закон України від 5 листопада 1997 р. № 621/97-ВР. Дата оновлення: 31 грудня 2023 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> <li>11. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України від 16 червня 1999 р. № 752-XIV. Дата оновлення: 31 грудня 2023 р. URL: <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text</a> (дата звернення: 22.09.2025).</li> </ol> |

12. Гордеюк А. Ключові зміни у законі України «про авторське право і суміжна права: аналітичний огляд». *Пропілеї права та безпеки: наук. журнал. Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»*. 2024. №4. С. 56-60.
13. Горун О. Правове регулювання службового твору у законодавстві України: аспект узгодження. *Інформація і право*. № 3(46). 2023. С. 235-243. URL: <http://il.ippi.org.ua/article/view/287261> (дата звернення: 21.09.2025)
14. Дмитришин В. Набуття та передання прав на службові об'єкти інтелектуальної власності. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. Випуск 2(54). Київ. 2022. С. 45-50. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/1b70e892-4216-408a-813a-7d8e41ead3d4/content> (дата звернення: 21.09.2025)
15. Дюкарева-Бержаніна К. Сучасні законодавчі реалії щодо набуття авторських майнових права на об'єкти, створені у зв'язку із виконанням трудового договору чи на замовлення. *Право і суспільство*. Випуск № 2. 2022. С.57-62. URL: <https://elar.navs.edu.ua/items/594c67bc-be2d-4cc4-83a4-c7bebb1e0f73> (дата звернення: 21.09.2025)
16. Кисельова О. Основні тенденції правового регулювання творів, створених у процесі виконання трудових обов'язків науково-педагогічним працівником, в Україні та у світі. *Підприємництво, господарство і право*. Випуск №1. С. 30-35. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip\\_2016\\_1\\_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_1_6) (дата звернення: 21.09.2025)
17. Лавренюк О. Особливості правового режиму результатів творчої, інтелектуальної діяльності, створених при здійсненні повноважень підрозділами сектору безпеки і оборони. *Аналітично-порівняльне правознавство*. Випуск № 03, 2025, частина 1. С. 247-254. URL: <https://app-journal.in.ua/2025-3-chastyna-1> (дата звернення: 21.09.2025).
18. Методичні рекомендації щодо політики у сфері інтелектуальної власності для закладів вищої освіти та наукових установ України /Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій». Київ, 2023. 40 с. URL: [https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/01/Metodychni\\_rekomendatsii\\_polityka\\_IV\\_ZVO\\_NU\\_Ukrainy-web.pdf](https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/01/Metodychni_rekomendatsii_polityka_IV_ZVO_NU_Ukrainy-web.pdf) (дата звернення: 21.09.2025)
19. Осипова Ю. В. «Службові» об'єкти права інтелектуальної власності, створені педагогічними та науково-педагогічними працівниками. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. Випуск 1(1). 2013. С. 343-347. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Traeiv\\_2013\\_1\\_1\\_75](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Traeiv_2013_1_1_75) (дата звернення: 21.09.2025)
20. Руденко В. Деякі новели у правовому режимі службового твору як об'єкта авторських прав. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 95-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. «Актуальні проблеми приватного та публічного права» (29 березня 2024 року)*. Харків.2024. С.408-411. URL: <https://dSPACE.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/624f84ba-fdba-4cf6-a2aba8f5938f657a/content> (дата звернення: 21.09.2025)

|                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                   | <p>21. Тверезенко О. Суб'єкти, яким належать майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності, створені під час виконання НДР чи ДКТР, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету. <i>Збірник матеріалів п'ятої міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, ІТ та Інтернет права» (м. Львів, 28 травня 2021 року)</i>. Львів. 2021. С.166-170. URL: <a href="https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/ZBIRNYK_5_KONF_2021_LVIV.pdf#page=166">https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/ZBIRNYK_5_KONF_2021_LVIV.pdf#page=166</a> (дата звернення: 21.09.2025)</p> <p>22. Цивільний кодекс України : науково-практичний коментар. Т. 4. Право інтелектуальної власності / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2023. 616 с.</p> <p>23. WIPO. Intellectual Property Policy Template for Universities and Research Institutions in Viet Nam URL: <a href="https://www.wipo.int/documents/d/technology-transfer/docs-national-models-ip-policy-te">https://www.wipo.int/documents/d/technology-transfer/docs-national-models-ip-policy-te</a> (дата звернення: 21.09.2025)</p> |
| <b>Оцінювання</b> | <p><i>Закріплення результатів навчання:</i><br/>деякі відеолекції міститимуть практичні завдання та самостійну роботу (опрацювання літератури), метою яких є узагальнення набутих знань та нової інформації.</p> <p><i>Фідбек учасників:</i><br/>наприкінці тренінгового курсу для збору відгуків слухачів про зміст курсу та спікерів передбачено анонімне опитування.</p> <p><i>Вимога щодо перевірки набутих знань за результатами проходження курсу:</i><br/>слухачі, які пройшли тренінговий курс та успішно склали фінальне тестування, вважаються такими, що завершили курс, та отримують сертифікат, який підтверджує його проходження.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## Тема 1. Службові об'єкти права інтелектуальної власності: вступ до курсу

Орієнтовна тривалість перегляду відеолекції – 45 хвилин

Орієнтовний час для самостійної роботи (опрацювання літератури) – 1 година

Орієнтовний час для виконання практичного завдання – 1 година 20 хвилин

### Правовідносини щодо створення та використання службових об'єктів права інтелектуальної власності: актуальні проблеми та виклики

Відеолекція

Спікери: Ткачук Анна

### Рекомендована література до теми № 1

Самостійна робота

1. Жеребко В., Маковій В. Проблемні питання права інтелектуальної власності роботодавця на службові твори. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики: збірник матеріалів III Міжнародної конференції (м. Кропивницький, 06 жовтня 2023 року)*, м. Кропивницький. ДонДУВС, 2023. С. 218–221. URL:

[https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/04/zbirnyk\\_materialiv\\_konferenczii\\_06\\_10\\_2023-2.pdf#page=219](https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/04/zbirnyk_materialiv_konferenczii_06_10_2023-2.pdf#page=219) (дата звернення: 22.09.2025).

2. Осипова Ю. В. «Службові» об'єкти права інтелектуальної власності, створені педагогічними та науково-педагогічними працівниками. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. Випуск 1(1). 2013. С. 343-347. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaiv\\_2013\\_1\\_1\\_75](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaiv_2013_1_1_75) (дата звернення: 22.09.2025)

3. Руденко В. Деякі новели у правовому режимі службового твору як об'єкта авторських прав. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 95-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. «Актуальні проблеми приватного та публічного права» (29 березня 2024 року)*. Харків. 2024. С.408-411. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/624f84ba-fdba-4cf6-a2ab-a8f5938f657a/content> (дата звернення: 22.09.2025)

### Завдання на перевірку рівня засвоєння матеріалу з теми № 1

Практична робота

У сфері інтелектуальної власності питання створення, розподілу прав та використання службових об'єктів мають особливе значення. Вони стосуються не лише авторів і працівників, а й роботодавців, закладів освіти та наукових установ. Саме від правильного розуміння цих аспектів залежить, хто і в яких межах може використовувати результати творчої чи наукової діяльності, як забезпечується справедливий розподіл прав та винагород, а також як уникнути конфліктних ситуацій.

Пропонуємо вам ознайомитися з переліком поширених питань у цій сфері та спробувати попередньо надати власні відповіді чи сформулювати припущення. Це дозволить зафіксувати початкове бачення проблематики. Після завершення курсу поверніться до своїх відповідей, щоб порівняти їх із набутими знаннями, оцінити зміни у розумінні теми та

визначити власний прогрес. За потреби ви також можете доповнити перелік власними питаннями.

*Питання для аналізу:*

1. Що вважається службовим об'єктом інтелектуальної власності?
2. Кому належать права на службовий об'єкт інтелектуальної власності: працівнику, закладу освіти/науковій установі чи обом суб'єктам спільно?
3. Чи може заклад освіти/наукова установа без згоди працівника розміщувати створений ним службовий об'єкт інтелектуальної власності у відкритому доступі в мережі Інтернет?
4. Чи може об'єкт інтелектуальної власності вважатися службовим, якщо він створений працівником поза межами робочого часу?
5. Чи потрібно укладати окремий договір між працівником та роботодавцем для визначення та закріплення порядку розподілу прав на створений службовий об'єкт інтелектуальної власності?
6. Чи впливає на розподіл прав виплата винагороди працівнику за створення службового об'єкта інтелектуальної власності?
7. Чи втрачає працівник свої особисті немайнові та/або майнові права на створений службовий об'єкт інтелектуальної власності після звільнення із закладу освіти/наукової установи?
8. Чи може працівник після звільнення з закладу освіти/наукової установи комерційно використовувати створені ним службові об'єкти інтелектуальної власності?
9. Чи можна змінювати назву або зміст службового твору без згоди його автора?
10. Як використання матеріалів із мережі Інтернет (зображень, музики, відео тощо) впливає на правовий статус створених працівником творів?
11. Чи може заклад освіти/наукова установа або працівник продати чи передати права на службовий твір третім особам?
12. Хто має право на реєстрацію службового об'єкта інтелектуальної власності: працівник чи роботодавець?

## **Тема 2. Вступ до авторського права і суміжних прав**

Орієнтовна тривалість перегляду відеолекцій – 51 хвилина

Орієнтовний час для самостійної роботи (опрацювання літератури) – 1 година

Орієнтовний час для виконання практичного завдання – 2 година 40 хвилин

**Правові засади регулювання відносин між суб'єктами у сфері освіти та науки щодо об'єктів авторського права і суміжних прав**

*Відеолекція*

Спікер: Євгенія Нечволода

**Правовий статус суб'єктів авторського права і суміжних прав: зміст особистих немайнових та майнових прав, а також прав особливого роду**

*Відеолекція*

Спікер: Єгор Дрогін

## Рекомендована література до теми № 2

### Самостійна робота

1. Горун О. Правове регулювання службового твору у законодавстві України: аспект узгодження. *Інформація і право*. № 3(46). 2023. С. 235-243. URL: <http://il.ippi.org.ua/article/view/287261> (дата звернення: 22.09.2025)
2. Дюкареєва-Бержаніна К. Сучасні законодавчі реалії щодо набуття авторських майнових права на об'єкти, створені у зв'язку із виконанням трудового договору чи на замовлення. *Право і суспільство*. Випуск № 2. 2022. С.57-62. URL: <https://elar.navs.edu.ua/items/594c67bc-be2d-4cc4-83a4-c7bebb1e0f73> (дата звернення: 22.09.2025)
3. Кисельова О. Основні тенденції правового регулювання творів, створених у процесі виконання трудових обов'язків науково-педагогічним працівником, в Україні та у світі. *Підприємництво, господарство і право*. Випуск №1. С. 30-35. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip\\_2016\\_1\\_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_1_6) (дата звернення: 22.09.2025)
4. Тверезенко О. Суб'єкти, яким належать майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності, створені під час виконання НДР чи ДКТР, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету. *Збірник матеріалів п'ятої міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, IT та Інтернет права» (м. Львів, 28 травня 2021 року)*. Львів. 2021. С.166-170. URL: [https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/ZBIRNYK\\_5\\_KONF\\_2021\\_LVIV.pdf#page=166](https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/ZBIRNYK_5_KONF_2021_LVIV.pdf#page=166) (дата звернення: 22.09.2025)

## Завдання на перевірку рівня засвоєння матеріалу з теми № 2

### Практична робота

Пан Андрій та пані Марина працювали на кафедрі цивільного права Навчально-наукового інституту права одного зі столичних закладів вищої освіти. У 2023 році вони спільно створили підручник для студентів під назвою «Цивільне право. Ретроспектива та сьогодення». Творча робота над рукописом була здійснена у межах їхніх посадових обов'язків, і за завершення підготовки підручника адміністрація університету виплатила їм премію до заробітної плати.

У тому ж році підручник був розміщений адміністрацією закладу в електронному депозитарії університету для вільного користування студентами та викладачами. При цьому договірних умов щодо використання та подальшого розповсюдження підручника укладено не було.

У 2025 році пані Марина звільнилася з університету та почала викладацьку діяльність як приватний підприємець. У червні 2025 року пан Андрій дізнався, що пані Марина на власних офлайн-лекціях розповсюджує безкоштовні друковані примірники підручника студентам, зазначаючи обох авторів.

Пан Андрій вирішив використати підручник комерційно. Він звернувся до пані Марини з усним проханням «дати згоду» на продаж, не уточнивши умов (обсяг прав, строк, територію). Пані Марина відповіла: «Не заперечую, можеш пробувати».

Надалі пан Андрій уклав з приватним видавництвом видавничий договір, відповідно до якого:

- видавництво отримало право друкувати й розповсюджувати підручник у мережі книгарень;

- було запропоновано змінити оформлення палітурки та назву твору для кращої реклами;
- пан Андрій змінив кольори палітурки на яскравіші, залишивши загальну структуру дизайну;
- назву підручника було змінено на «Цивільне право: зрозуміло для всіх»;
- у видавничому договорі пан Андрій зазначив себе єдиним автором твору, не інформувавши пані Марину про комерціалізацію.

Згодом пані Марина випадково дізналася про вихід підручника у продаж і заявила про порушення її прав, а адміністрація університету висловила позицію, що твір створений у межах службових обов'язків, тому права належать закладу освіти.

*Питання для аналізу:*

**1. Кому належать авторські права на друге видання підручника?**

- Чи належать авторські права університету як на службовий твір?
- Який обсяг прав зберігають за собою пан Андрій та пані Марина як співавтори?

**2. Кому належать майнові та особисті немайнові права на підручник?**

- Чи може університет претендувати на майнові права у зв'язку з тим, що твір був створений у межах виконання трудових обов'язків?
- Чи може бути змінена назва та оформлення без згоди обох авторів?

**3. Чи вчинили учасники порушення авторських прав?**

- Дії пані Марини: безкоштовне розповсюдження примірників (чи є це порушенням?).
- Дії пана Андрія: зміна назви, оформлення, зазначення себе єдиним автором, укладення договору без згоди співавтора.
- Дії університету: розміщення у депозитарії без окремого договору.

**4. Які правові наслідки можуть настати для пана Андрія, пані Марини та університету у разі розгляду спору у судовому порядку?**

**5. Які можливі шляхи врегулювання спорів?**

- Укладення угоди про співавторство між Андрієм і Мариною.
- Врегулювання питань з університетом.
- Переговори з видавництвом щодо внесення змін до видавничого договору.

**Тема 3. Умови правомірного створення об'єктів авторського права і суміжних прав**

Орієнтовна тривалість перегляду відеолекцій – 1 година 17 хвилин

Орієнтовний час для самостійної роботи (опрацювання літератури) – 1 година

Орієнтовний час для виконання практичного завдання – 2 година 40 хвилин

**Правомірне використання об'єктів авторського права і суміжних прав**

*Відеолекція*

Спікер: Анастасія Толкачова

**Застосування новітніх технологій у сфері освіти та науки***Відеолекція*

Спікер: Богдан Малій

**Рекомендована література до теми № 3***Самостійна робота*

1. Ващинець, І. І. До питання про правову природу вільного використання об'єктів авторського права і суміжних прав. *Часопис Київського університету права*, (4). 2023, 186-189. URL: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2023.33> (дата звернення: 22.09.2025)
2. Гельжинська, Т. Я., Кравчик, О. Р. Правове регулювання використання штучного інтелекту в освіті: український та європейський досвід. *Академічні візії*, (42). 2025. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1897> (дата звернення: 22.09.2025)
3. Тимошенко Є. А. Штучний інтелект як суб'єкт права інтелектуальної власності. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 4. С. 328–332. URL: <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/587> (дата звернення: 22.09.2025)
4. Штефан, А. Забезпечення академічної доброчесності в науковій діяльності з позиції авторського права. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*, 15, 2025 155–164. URL: <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2025.15.155-164> (дата звернення: 22.09.2025)

**Завдання на перевірку рівня засвоєння матеріалу з теми № 3***Практична робота*

Пан Анатолій, викладач Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, готує наукову монографію з кардіохірургії. Для ілюстративного матеріалу він використав такі зображення:

1. Зображення з мережі Інтернет, поширене під ліцензією Creative Commons BY-NC-SA, з правильно зазначеним ім'ям автора. Монографія планується до комерційного видання.
2. Схема серцево-судинної системи, яку Анатолій рік тому створив особисто, але на прохання колеги й за її науковими матеріалами. Колега включила схему до своєї монографії та вказала себе як єдиного автора. Тепер Анатолій використав цю ж схему у своїй роботі без згоди колеги.
3. Ілюстрація з Вікіпедії, завантажена користувачем без чіткого зазначення ліцензії. Анатолій обмежився лише вказівкою на джерело («Вікіпедія»).
4. Скріншот із відеозапису операції, знайденого на YouTube, де він зазначив ім'я хірурга, що виконував операцію. Однак правовласник відео – медичний центр.
5. Фотографія сторінки з підручника університетської бібліотеки, зроблена телефоном. Під фото він підписав себе як автора, хоча в основі зображення – чужий оригінальний малюнок з підручника.
6. Групове фото студентів під час практичного заняття, яке Анатолій зробив сам і планує розмістити у монографії як ілюстрацію освітнього процесу. Згоди студентів на публікацію зображення він не отримував.

*Питання для аналізу:*

1. Які з наведених матеріалів були використані правомірно, а які – ні?
2. У яких випадках наявні порушення авторських і суміжних прав?
3. Чи можна було б використати кожне із зображень у правомірний спосіб (наприклад, шляхом отримання дозволу, правильного зазначення авторства, використання винятків із закону тощо)?

4. Як слід було б розмежувати права пана Анатолія та його колеги у випадку зі схемою, створеною для чужої монографії?
5. Які додаткові етичні та правові ризики виникають у зв'язку з публікацією фотографій студентів?

#### **Тема 4. Розподіл майнових прав на об'єкти авторського права і суміжних прав у сфері освіти та науки**

Орієнтовна тривалість перегляду відеолекцій – 1 година 28 хвилин

Орієнтовний час для самостійної роботи (опрацювання літератури) – 1 година

Орієнтовний час для виконання практичного завдання – 4 години

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Особливості розподілу майнових прав на об'єкти авторського права між студентом (аспірантом), викладачем та закладом освіти/науковою установою</b><br>Відеолекція<br>Спікер: Анна Стельмахук                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Особливості використання об'єктів суміжних прав та прав особливого роду у сфері освіти та науки</b><br>Відеолекція<br>Спікер: Олексій Арданов                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Рекомендована література до теми № 4</b><br>Самостійна робота <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Дмитришин В. Набуття та передання прав на службові об'єкти інтелектуальної власності. <i>Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право</i>. Випуск 2(54). Київ. 2022. С. 45-50. URL: <a href="https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/1b70e892-4216-408a-813a-7d8e41ead3d4/content">https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/1b70e892-4216-408a-813a-7d8e41ead3d4/content</a> (дата звернення: 22.09.2025)</li> <li>2. Осипова Ю. Розподіл майнових прав інтелектуальної власності на ОПІВ, створені у закладах вищої освіти України за договором замовлення. <i>Теорія і практика інтелектуальної власності</i>. Випуск 6(122). Науково дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, 2021 С. 94-103. URL: <a href="http://uran.inprojournal.org/article/view/249093">http://uran.inprojournal.org/article/view/249093</a> (дата звернення: 22.09.2025)</li> <li>3. Денисенко Р. Здійснення майнових прав інтелектуальної власності на результати робіт за договором на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт. <i>Теорія і практика інтелектуальної власності</i>. Випуск 6(122). Науково дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, 2021 С. 104-110. URL: <a href="http://uran.inprojournal.org/article/view/249103">http://uran.inprojournal.org/article/view/249103</a> (дата звернення: 22.09.2025)</li> </ol> |
| <b>Завдання на перевірку рівня засвоєння матеріалу з теми № 4</b><br>Практична робота <p>Визначте, кому належать майнові права інтелектуальної власності у наведених ситуаціях, враховуючи норми законодавства України про авторське право та суміжні права, а також особливості правового режиму службових творів та творів, створених на замовлення, у</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

співавторстві, за цивільно-правовими договорами чи у процесі навчання. Обґрунтуйте відповідь.

Ситуації:

1. Підручник було створено викладачем паном Георгієм, який є працівником закладу вищої освіти, у межах виконання посадових обов'язків за трудовим договором (контрактом). Водночас створення цього підручника здійснювалося на підставі договору замовлення з видавництвом ТОВ «Місяць», яке профінансувало друк. У договорі з видавництвом не було прямо визначено, кому належать майнові права.
2. Навчальна методика була розроблена пані Людмилою, яка має статус самозайнятої особи (ФОП), на замовлення закладу вищої освіти. Договір із замовником передбачав виплату гонорару, але питання розподілу прав на створений твір не було врегульовано.
3. Театральна постановка була створена викладачем паном Вадимом під час проведення практичних занять для студентів. Сценарій постановки він написав особисто, а акторські ролі виконували студенти. Постановка була поставлена на студентському фестивалі та згодом розміщена у відкритому доступі на YouTube-каналі університету без зазначення автора.
4. Наукові тези були підготовлені у співавторстві студенткою пані Юлією та викладачем кафедри господарського права пані Мариною. Викладач внесла суттєві доповнення та редагування, але студентка наполягала, що вона є єдиною авторкою, оскільки подала початковий текст.
5. Фільм створив аспірант пан Миколай як результат виконання навчального завдання, визначеного програмою закладу вищої освіти для складання іспиту з дисципліни «Авторське право та медіа». Фільм отримав приз на студентському конкурсі та зацікавив телекомпанію, яка запропонувала викупити права.
6. Комп'ютерна програма для ведення онлайн-розкладу була ліцензована закладом вищої освіти у приватної компанії «Літера». Викладачі університету здійснили технічну модифікацію програми для власних потреб, не маючи додаткової угоди з правовласником.
7. Монографію створила викладачка пані Олена, яка понад п'ять років працює у закладі вищої освіти, але не за трудовим договором, а за цивільно-правовим договором про надання освітніх послуг. У договорі не було зазначено умов про розподіл прав на результати творчої діяльності.
8. Серія з двадцяти фотографій була створена викладачем паном Андрієм відповідно до договору відчуження майнових прав, укладеного із закладом вищої освіти. Договір зобов'язував його створити фотографічні твори протягом одного року з моменту підписання договору, з передачею усіх майнових прав закладу.

## Тема 5. Державна реєстрація авторського права

Орієнтовна тривалість перегляду відеолекцій – 58 хвилин

Орієнтовний час для самостійної роботи (опрацювання літератури) – 1 година

Орієнтовний час для виконання практичного завдання – 2 години

**Державна реєстрація авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на службовий твір**

*Відеолекція*

Спікер: Людмила Підгурська

**Особливості подання документів на державну реєстрацію авторських прав на твори, створені за договором замовлення та твори, створені з власної ініціативи**

*Відеолекція*

Спікер: Ольга Ситник

**Рекомендована література до теми № 5**

*Самостійна робота*

1. Улітіна О. Деякі питання щодо процедури реєстрації авторського права в Україні. *Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності. (м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2025). URL: <http://cpdcipr.kpi.ua/article/view/327586/317358> (дата звернення: 22.09.2025)*
2. Печерова Н. Особливості передачі (відчуження) майнових прав на публічне сповіщення незафіксованого виконання (прямий ефір) за договором про передання (відчуження) майнових прав за законодавством України. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. Випуск № 01, 2025. С. 217-225. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/02/37.pdf> (дата звернення: 22.09.2025)

**Завдання на перевірку рівня засвоєння матеріалу з теми № 5**

*Практична робота*

Заповніть заяву на державну реєстрацію авторського права на підручник «Історія Києва XX століття», який був створений у 2024 році у співавторстві вами та Мирошніченко Аллою Анатоліївною.

**Обставини:**

1. Ви та пані Мирошніченко працювали викладачами на кафедрі історії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
2. Підручник було підготовлено у межах виконання посадових обов'язків за трудовим договором. За наказом ректора університет також профінансував наукове редагування, дизайн обкладинки та друк 100 примірників для внутрішнього користування.
3. У наказі університету зазначено, що підручник має статус службового твору, однак окремого договору про передачу майнових прав із авторами не укладалося.
4. У процесі створення пані Мирошніченко наполягає, що їй належить більша частка авторства (приблизно 70%), оскільки вона підготувала більшість тексту та архівних матеріалів. Ви вважаєте, що внесли рівноцінний творчий вклад.
5. До складу підручника також включені фотографії з міського архіву Києва, умови використання яких не були письмово врегульовані.
6. Університет висловив позицію, що майнові права належать йому, а автори можуть реалізовувати лише особисті немайнові права.
7. Водночас, щоб забезпечити захист твору, ви вирішили подати заяву на державну реєстрацію авторського права.

Посилання на шаблон заяви - [Державна реєстрація авторського права](#)

**Тема 6. Основи комерціалізації результатів інтелектуальної, творчої діяльності, створених у зв'язку з виконанням трудового договору**

Орієнтовна тривалість перегляду відеолекцій – 43 хвилини

Орієнтовний час для самостійної роботи (опрацювання літератури) – 1 година

Орієнтовний час для виконання практичного завдання – 2 години 40 хвилин

**Комерціалізація об'єктів авторського права та суміжних прав у закладах освіти/наукових установах**

*Відеолекція*

Спікер: Дмитро Дорошенко

**Рекомендована література до теми № 6**

*Самостійна робота*

1. Бутнік-Сіверський О. Б. Комерціалізація інтелектуальної власності, створеної державними підприємствами закладів вищої освіти та науки в процесі покращення інноваційно-правового середовища. *Всеукраїнський семінар з проблем економіки інтелектуальної власності : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18 травня 2018 р., м. Київ. 2018. С. 9-53. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/items/ba68cb56-2e5f-489d-9caa-0c234912b86a> (дата звернення: 22.09.2025)*
2. Полторацька А. Управління комерціалізацією об'єктами права інтелектуальної власності в дослідницьких університетах. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка № 1(224). 2024. С. 96-103. URL: <https://econom.bulletin.knu.ua/article/view/2135> (дата звернення: 22.09.2025)*

**Завдання на перевірку рівня засвоєння матеріалу з теми № 6**

*Практична робота*

**Задача:**

Адміністрація закладу вищої освіти ухвалила рішення створити навчальний курс з підготовки студентів до вступних іспитів та здійснити його подальшу комерціалізацію.

Викладачу пану Олексію доручено розробити структуру курсу, визначити перелік тем та скласти список рекомендованої літератури.

Для створення візуальних матеріалів до курсу університет залучив студента, який погодився оформити матеріали безоплатно, з правом використання результатів своєї роботи у власному портфоліо. Письмового договору укладено не було.

Тексти лекцій були написані викладачами університету, яким за виконану роботу нарахували премію до заробітної плати, а також аспірантами, що брали участь у створенні курсу на добровільних засадах.

Для реалізації та комерціалізації навчального курсу університет уклав усну домовленість з онлайн-платформою «Освіта плюс» щодо розміщення курсу. Умовами співпраці передбачалося, що університет отримує 60% від вартості кожного продажу.

Після запуску курсу до університету звернулося видавництво «Аркуш» із пропозицією

видати навчальний підручник на основі матеріалів курсу. Університет погодився, за умови отримання одноразової виплати у 300 000 грн за надання видавництву права реалізації накладу у 1500 примірників.

Видавництво погодилося, однак висунуло умову: університет не має права самостійно розповсюджувати ці примірники або надавати їх для реалізації іншим суб'єктам господарювання.

Водночас студенти, які відвідували курс, почали поширювати частину відеоматеріалів у соціальних мережах, що викликало обурення онлайн-платформи «Освіта плюс».

У курсі використано уривки з наукових статей інших авторів, а також ілюстрації з відкритих онлайн-джерел без чіткого посилання на ліцензії.

Один із аспірантів заявив, що його внесок у створення лекційних текстів був суттєвим, і він вимагає визнати його співавтором.

Студент, який створював візуальні матеріали, висловив претензії, що його роботи використані у платному курсі без укладення договору.

Видавництво «Аркуш» планує змінити структуру підручника та додати інші матеріали, зазначивши університет єдиним правовласником, без імен авторів.

*Питання для аналізу:*

**1. Чи виникає у даній ситуації необхідність укладення договорів?**

- Якщо так, то з ким саме: з викладачами, аспірантами, студентом-дизайнером, онлайн-платформою, видавництвом?

**2. Які види договорів є найбільш доцільними?**

- Договір про створення об'єкта права інтелектуальної власності за замовленням;
- Ліцензійний договір (виключна / невиключна ліцензія);
- Договір про передачу майнових прав;
- Договір із працівниками щодо службових творів;
- Договір із видавництвом.

**3. Чи належать університету майнові права на курс як службовий твір?**

- Який правовий статус мають твори, створені викладачами за премію?
- Чи можна вважати твори аспірантів і студентів службовими?

**4. Які ризики виникають у зв'язку з використанням уривків із чужих наукових статей та онлайн-ілюстрацій?**

**5. Чи правомірними є вимоги аспіранта щодо співавторства та претензії студента-дизайнера?**

**6. Які наслідки може мати умова видавництва про заборону університету самостійно розповсюджувати примірники підручника?**

**7. Як можна врегулювати ситуацію з онлайн-платформою «Освіта плюс» у зв'язку з несанкціонованим поширенням відео студентами?**

**Тема 7. Правові засади охорони та комерціалізації об'єктів промислової власності, створених у зв'язку з виконанням трудового договору**

Орієнтовна тривалість перегляду відеолекцій – 1 година 40 хвилин

Орієнтовний час для самостійної роботи (опрацювання літератури) – 1 година

Орієнтовний час для виконання практичного завдання – 3 години 40 хвилин

**Патентування технічних рішень, створених працівниками закладів освіти/наукових установ у зв'язку з виконанням трудового договору**

*Відеолекція*

Спікер: Юліана Зух

**Комерціалізація об'єктів промислової власності в закладах освіти/наукових установах**

*Відеолекція*

Спікер: Ольга Кронда

**Рекомендована література до теми № 7**

*Самостійна робота*

1. Методичні рекомендації щодо політики у сфері інтелектуальної власності для закладів вищої освіти та наукових установ України /Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій». Київ, 2023. 40 с. URL: [https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/01/Metodychni\\_rekomendatsii\\_polityka\\_IV\\_ZVO\\_NU\\_Ukrainy-web.pdf](https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/01/Metodychni_rekomendatsii_polityka_IV_ZVO_NU_Ukrainy-web.pdf) (дата звернення: 22.09.2025)
2. Потапов В. О., Білий Д. В. Вдосконалення інновацій та комерціалізація результатів наукових розробок в академічних закладах України. *Модернізація вищої освіти та забезпечення якості освітньої діяльності в умовах європейської інтеграції: матеріали Міжнар. науково-метод. конференції, 18 жовтня 2024 р.* Харків: ДБТУ, 2024. С. 342-343 URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/items/5c42c048-a7dd-4676-a4aa-68f660dfd0d0> (дата звернення: 22.09.2025)

**Завдання щодо визначення стану локального правового регулювання відносин зі створення об'єктів інтелектуальної власності у зв'язку з виконанням трудового договору**

*Практична робота*

Для належного розуміння порядку розподілу прав інтелектуальної власності на службові твори та інші об'єкти авторського права необхідно детально ознайомитися з внутрішніми нормативними актами закладу вищої освіти або науково-дослідної установи. Саме такі документи зазвичай визначають:

- правила створення об'єктів інтелектуальної власності працівниками та здобувачами освіти;
- порядок закріплення чи передачі майнових прав;
- умови використання творів у навчальному процесі та комерційних проєктах;
- процедури, пов'язані з винагородою авторів.

Однак на практиці часто виникають ситуації, коли внутрішня Політика інтелектуальної власності (далі – Політика) закладу або відсутня, або суперечить нормам законодавства, або не охоплює всі випадки, наприклад, участь студентів та аспірантів у створенні творів.

*Ситуація для аналізу*

У закладі вищої освіти вирішили створити електронний підручник з міжнародного права для використання у навчальному процесі та подальшої комерціалізації через партнерську онлайн-платформу.

**Викладачі кафедри** підготували лекційні тексти, за що отримали премії до заробітної плати.

**Аспіранти** написали окремі розділи підручника у рамках виконання індивідуальних навчально-наукових завдань.

**Студентка магістратури** розробила інтерактивні тести до підручника, які планується інтегрувати в електронну версію.

Для оформлення обкладинки університет залучив **позаштатного дизайнера** на основі цивільно-правового договору.

У підручник включено декілька ілюстрацій, знайдених в інтернеті, без перевірки їх правового статусу.

Після завершення роботи адміністрація університету заявила, що всі майнові права на підручник належать закладу як роботодавцю, а викладачі, аспіранти й студентка можуть реалізовувати лише особисті немайнові права.

*Питання для аналізу*

1. **Чи існує у вашому закладі освіти/науковій установі Політика інтелектуальної власності?**
  - Якщо так, чи передбачає вона особливості розподілу прав для працівників, аспірантів та студентів?
  - Якщо ні – які правові наслідки відсутності такої Політики?
2. **Відповідно до Політики, як здійснюється розподіл прав інтелектуальної власності у зв'язку з виконанням трудового договору?**
  - Чи визнаються тексти викладачів службовими творами?
  - Який обсяг майнових прав переходить до університету?
3. **Як відбувається розподіл прав у зв'язку з навчанням?**
  - Чи можна вважати розділи, створені аспірантами, службовими творами?
  - Які права зберігає за собою студентка, що створила тести?
4. **Яким чином має бути оформлена передача прав інтелектуальної власності на службові твори?**
  - Чи достатньо наказу ректора, чи потрібен окремий договір із працівниками та здобувачами освіти?
5. **Чи включає посадова інструкція викладачів обов'язок створювати підручники та навчальні матеріали?**
  - Якщо так, як це впливає на правовий статус творів?
6. **Чи передбачає трудовий договір або контракт викладача умови щодо розподілу та передачі прав?**
  - Чи можуть умови трудового договору суперечити законодавству про авторське право?

**7. Які ризики виникають у зв'язку з використанням ілюстрацій із відкритих джерел без підтвердження правового статусу?**

**8. Які договори слід укласти для належного врегулювання правовідносин між усіма учасниками?**

- з викладачами (службові твори);
- з аспірантами та студентами (договір про передачу майнових прав);
- з дизайнером (цивільно-правовий договір про створення твору/відчуження прав);
- з онлайн-платформою (ліцензійний або договір про комерціалізацію).

## **Тема 8. Особливості оцінювання та обліку нематеріальних активів у закладах освіти/наукових установах**

Орієнтовна тривалість перегляду відеолекції - 1 година 45 хвилин

Орієнтовний час для самостійної роботи (опрацювання літератури) - 1 година

### **Бухгалтерський облік та оцінка об'єктів інтелектуальної власності**

*Відеолекція*

Спікер: Юлія Борко

#### **Рекомендована література до теми № 8**

*Самостійна робота*

1. Васюренко Л. В. Теоретичні аспекти облікової концепції нематеріальних активів. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2024. № 1 (281). С. 5-10. URL: <https://dspace.snu.edu.ua/items/669e3e89-0fe1-4643-abea-8c77e9f4eb77> (дата звернення: 22.09.2025)
2. Панфйорова Л. Актуальні питання обліку об'єктів права інтелектуальної власності в процесі комерціалізації. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. Випуск 6 (23). Науково дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, 2023 С. 91 - 101. URL: <http://uran.inprojournal.org/article/view/293303> (дата звернення: 22.09.2025)

**Середа, 26 листопада 2025 року, 14:00-16:25**

**Підсумкова сесія: консультація (дискусія), фінальне тестування**

Орієнтовна тривалість онлайн сесії - 2 години 35 хвилин

Орієнтовний час для проходження фінального тестування – 1 година

### **Сесія Q&A**

*Онлайн сесія*

Фасилітатори: представники УКРНОІВІ

**Фінальне тестування на перевірку набутих знань за результатами проходження курсу**

